

УКРАЇНА
ВИЩА РАДА ПРАВОСУДДЯ
ДРУГА ДИСЦИПЛІНАРНА ПАЛАТА
РІШЕННЯ

21 червня 2018 року

Київ

1970/адм/15-18

Про притягнення судді
Орджонікідзевського районного суду
міста Харкова Матвієвської Г.В. до
дисциплінарної відповідальності

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя у складі головуючого – Малашенкової Т.М., членів Бойка А.М., Волковицької Н.О., Нежури В.А., заслухавши доповідача – члена Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Артеменка І.А., розглянувши матеріали дисциплінарної справи, відкритої за дисциплінарними скаргами Шуби Дар'ї Володимирівни стосовно судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Ганни Вячеславівни, та доданих до них матеріалів,

встановила:

Матвієвська Ганна Вячеславівна Указом Президента України від 14 липня 2004 року № 790/2004 призначена на посаду судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова у межах п'ятирічного строку, Постановою Верховної Ради України від 15 квітня 2010 року № 2135-VI обрана на посаду судді цього суду безстроково.

Зі змісту характеристики, наданої головою Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Черняком В.Г., вбачається, що за період роботи на посаді судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвська Г.В. проявила правову грамотність, професійну компетентність, розглядає судові справи будь-якої складності, проявляючи при цьому принциповість. Суддя Матвієвська Г.В. достатньо володіє правовими знаннями, систематично працює над підвищенням професійного рівня, постійно слідкує за змінами у чинному законодавстві.

До Вищої ради правосуддя 10 серпня 2017 року за вх. № Ш-4937/0/7-17 та 14 серпня 2017 року за вх. № Ш-4937/1/7-17 надійшли аналогічні за змістом дисциплінарні скарги Шуби Д.В., у яких зазначено про неналежну поведінку судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Г.В. під

час розгляду заяви про скасування заходів забезпечення позову у справі № 644/5616/16-ц за позовом Шуби О.О. до Шуби Д.В. про поділ майна подружжя та за зустрічним позовом Шуби Д.В. до Шуби О.О. про визнання майна, набутого у шлюбі, особистою приватною власністю.

Автор скарг зазначає, що 22 червня 2017 року суддя Матвієвська Г.В. за результатами розгляду вказаної заяви постановила незаконну ухвалу, якою задовольнила заяву представника позивача про скасування заходів забезпечення позову.

Скаржник стверджує, що суддя залишила поза увагою та не перевірила доводи відповідача про наявність ухвали Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ (далі – ВССУ) від 15 червня 2017 року, якою відкрито касаційне провадження у вказаній справі та зупинено виконання рішень судів першої та апеляційної інстанції. Також суд залишив поза увагою посилення на те, що вказана ухвала ВССУ 21 червня 2017 року була розміщена в Єдиному державному реєстрі судових рішень і була доступна для необмеженого кола осіб. Ці обставини підтверджуються ухвалою апеляційного суду Харківської області від 20 липня 2017 року, якою ухвалу суду першої інстанції скасовано, вказане питання передано на новий розгляд.

Крім того, Шуба Д.В. зазначає, що скасування заходів забезпечення позову призвело до того, що відповідач Шуба О.О., використовуючи вказану ухвалу, здійснив перереєстрацію за собою прав власності на об'єкти нерухомого майна, визначені в рішенні Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 1 березня 2017 року та рішенні апеляційного суду Харківської області від 29 травня 2017 року, здійснивши таким чином фактичне виконання судових рішень, незважаючи на наявність ухвали ВССУ про зупинення виконання вказаних судових рішень, чим порушив її права.

Такі дії судді Матвієвської Г.В., на думку скаржника, є підставою для притягнення її до дисциплінарної відповідальності.

Відповідно до вимог статті 43 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», пунктів 12.2, 12.9 Регламенту Вищої ради правосуддя членом Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Артеменком І.А. проведено попередню перевірку дисциплінарної скарги, за результатами якої складено вмотивований висновок від 8 листопада 2017 року із пропозицією про відкриття дисциплінарної справи стосовно судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Г.В.

Ухвалою Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя від 11 грудня 2017 року № 3981/2дп/15-17 відкрито дисциплінарну справу стосовно судді Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвської Г.В. з огляду на те, що встановлені під час попередньої перевірки обставини могли свідчити про наявність в діях судді складу дисциплінарного проступку, передбаченого підпунктом «б» пункту 1 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя своєчасно і належним чином повідомила суддю Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвську Г.В. та скаржника про дату та час її засідання з використанням усіх можливих засобів, а саме шляхом надсилання письмових

запрошень для участі у засіданні дисциплінарного органу та оприлюднення відповідних запрошень на засідання на офіційному веб-сайті Вищої ради правосуддя.

Крім того, Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя вжила всіх можливих заходів із метою забезпечення дотримання процесуальних гарантій судді Матвієвської Г.В. та права ефективно будувати свій захист. Зокрема, копія ухвали про відкриття дисциплінарної справи надсилалася на адресу суду, де працює суддя Матвієвська Г.В., та оприлюднена на офіційному веб-сайті Вищої ради правосуддя.

На засідання Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя 21 червня 2018 року прибула суддя Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвська Г.В.

Заслухавши доповідача – члена Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя Артеменка І.А., врахувавши надані суддею Матвієвською Г.В. письмові та усні пояснення, вивчивши матеріали дисциплінарної справи, Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя встановила таке.

Ухвалою Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 4 серпня 2016 року частково задоволено заяву позивача Шуби О.О. про вжиття заходів забезпечення позову у справі № 644/5616/16-ц за позовом Шуби О.О. до Шуби Д.В. про поділ майна подружжя та накладено арешт на майно, яке є спільною сумісною власністю подружжя.

7 червня 2017 року представник відповідача за зустрічним позовом Шуби О.О. – Чорний Н.Я. звернувся до Орджонікідзевського районного суду міста Харкова із заявою про скасування заходів забезпечення позову у виді арешту спірного майна подружжя, вказавши, що апеляційним судом у справі ухвалено нове рішення, яке набрало законної сили, а тому відпала потреба у застосуванні заходів забезпечення позову.

Ухвалою Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 22 червня 2017 року заяву задоволено. Скасовано заходи забезпечення позову у виді арешту спірного майна, вжиті на підставі ухвали суду від 4 серпня 2016 року.

Скасовуючи заходи забезпечення позову, суддя в ухвалі вказала майно, на яке було накладено арешт, майно, на яке визнано право власності рішеннями Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 1 березня 2017 року та апеляційного суду Харківської області від 29 травня 2017 року, і зазначила, що підстав для забезпечення позову немає.

При цьому в ухвалі не наведено необхідних мотивів прийняття такого рішення, а також відхилення аргументів, наданих у судовому засіданні 22 червня 2017 року представником Шуби Д.В., про наявність ухвали ВССУ від 15 червня 2017 року, якою відкрито касаційне провадження у вказаній справі та зупинено виконання рішень судів першої та апеляційної інстанції. Також суд залишив поза увагою посилання на те, що вказана ухвала ВССУ 21 червня 2017 року розміщена в Єдиному державному реєстрі судових рішень (далі – ЄДРС) і була доступна для необмеженого кола осіб.

Вказані обставини підтверджуються доданим до дисциплінарної скарги технічним записом судового засідання від 22 червня 2017 року та розміщеною за посиланням <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/67299884> в ЄДРС ухвалою від 22 червня 2017 року.

Не погоджуючись із ухвалою про скасування заходів забезпечення позову, Шуба Д.В. оскаржила її до апеляційного суду Харківської області, який ухвалою від 20 липня 2017 року скасував ухвалу Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 22 червня 2017 року та передав питання на новий розгляд до суду першої інстанції.

Судом апеляційної інстанції вказано на невмотивованість ухвали суду першої інстанції, зокрема на те, що всупереч вимог частини першої статті 210 ЦПК України в оскарженій Шубою Д.В. ухвалі суду першої інстанції відсутнє зазначення мотивів, з яких суд дійшов висновку про наявність підстав для скасування вжитих у справі заходів забезпечення позову, а єдиним мотивом прийняття процесуального рішення суд вказав, що підстав для забезпечення позову немає. Крім того, зазначено, що суду необхідно було визначитися, чи відпала необхідність в існуванні таких заходів чи вони продовжують існувати.

Із матеріалів дисциплінарної справи також вбачається, що, використовуючи ухвалу про скасування заходів забезпечення позову, позивач Шуба О.О. 30 червня 2017 року здійснив перереєстрацію права власності на майно, визначене рішеннями Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 1 березня 2017 року та апеляційного суду Харківської області від 29 травня 2017 року (відомості з інформаційної довідки з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно, Державного реєстру іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна щодо суб'єкта).

Обгрунтовуючи свої дії, суддя Матвієвська Г.В. у поясненнях зазначила, що суддя зобов'язаний був своєчасно розглянути заяву представника відповідача за зустрічним позовом Шуби О.О., не допустивши істотних порушень норм процесуального права. Під час розгляду заяви Шуби О.О. суд керувався вимогами статті 157 ЦПК України, згідно з якою вжиті заходи забезпечення позову застосовуються до набрання судовим рішенням законної сили. Проте суд може одночасно з ухваленням судового рішення або після цього постановити ухвалу про скасування заходів забезпечення позову. Суддя вказала, що не було підстав для відмови у задоволенні вказаної заяви.

Таким чином, Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя встановила, що, постановляючи ухвалу від 22 червня 2017 року, суддя Матвієвська Г.В. не обгрунтувала прийняте рішення про скасування заходів забезпечення позову у виді арешту спірного майна, вжитих ухвалою суду від 4 серпня 2016 року, взагалі не навела будь-яких мотивів, якими заявник обгрунтував свої вимоги та чому вони враховані судом, та не надала оцінки доводам представника відповідача за зустрічним позовом про існування ухвали судді ВССУ від 15 червня 2017 року про відкриття касаційного провадження у справі № 644/5616/16-ц та зупинення виконання рішень суду першої та апеляційної інстанції у цій справі.

Відповідно до статті 208 Цивільного процесуального кодексу України

(далі – ЦПК України) (чинної на момент постановлення ухвали) ухвала є одним з видів судового рішення, яка постановляється у разі, коли судом вирішуються питання, пов'язані з рухом справи в суді першої інстанції, клопотання та заяви осіб, які беруть участь у справі, питання про відкладення розгляду справи, оголошення перерви, зупинення або закриття провадження у справі, залишення заяви без розгляду, а також в інших випадках, передбачених цим Кодексом, зокрема, з питань скасування заходів забезпечення позову.

Вимоги до ухвали передбачено статтею 210 ЦПК України, згідно з якою зміст ухвали повинен містити мотивувальну частину із зазначенням мотивів, з яких суд дійшов висновків про задоволення чи відмову у задоволенні клопотання. Ці вимоги стосуються ухвали щодо скасування заходів забезпечення позову.

Вмотивованість – це вимога до суду наводити письмово у рішенні судження, пояснення про наявність чи відсутність фактів, які є основою висновку суду. Це також пояснення суду, чому він виніс саме таке рішення, погодився з одними та відкинув інші доводи.

Відповідно до Висновку № 11 (2008) Консультативної ради європейських суддів щодо якості судових рішень (пункти 34–36, 40) судові рішення повинні, у принципі, бути обґрунтованими. Виклад підстав прийняття рішення не лише полегшує розуміння та сприяє визнанню сторонами суті рішення, а, насамперед, є гарантією проти свавілля. Суддя зобов'язаний вказати на доводи, що лежать в основі рішення й забезпечують його правомірність. Підстави прийняття рішення мають бути узгодженими, чіткими, недвозначними й несуперечливими. Вони повинні давати можливість читачеві простежити логіку міркувань, які привели суддю до ухваленого ним рішення. Виклад підстав для прийняття рішення не повинен неодмінно бути довгим, оскільки необхідно знайти належний баланс між стислістю та правильним розумінням ухваленого рішення.

Статтею 6 Конвенції передбачено, що кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру.

Право особи на справедливий судовий розгляд при визначенні її цивільних прав і обов'язків забезпечується і конкретизується, зокрема, через право на мотивоване судове рішення, що також знайшло пояснення в прецедентах Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ, Суд).

У рішенні у справі «Олександр Волков проти України» (пункт 143) Суд констатував, що процесуальні норми створюються для забезпечення належного відправлення правосуддя та дотримання принципу юридичної визначеності та що сторони провадження повинні мати право очікувати застосування вищезазначених норм. Принцип юридичної визначеності застосовується не тільки щодо сторін провадження, а й до національних судів. Аналогічна позиція міститься у рішенні у справі «Дія 97» проти України» (пункт 47).

Так, у рішенні ЄСПЛ у справі «Сокурєнко і Стригун проти України» (пункт 24) Суд наголошує, що, як було раніше визначено, фраза «встановленого законом» поширюється не лише на правову основу самого існування «суду», але й дотримання таким судом певних норм, які регулюють його діяльність.

У рішенні у справі «Бендерський проти України» (пункт 42) Суд нагадує, що відповідно до практики, яка відображає принцип належного здійснення правосуддя, судові рішення мають достатньою мірою висвітлювати мотиви, на яких вони базуються. Межі такого обов'язку можуть різнитися залежно від природи рішення та мають оцінюватися в світлі обставин кожної справи Конвенція не гарантує захист теоретичних та ілюзорних прав, а гарантує захист прав конкретних та ефективних Право може вважатися ефективним, тільки якщо зауваження сторін насправді «заслухані», тобто належним чином вивчені судом.

У рішенні у справі «Серявін та інші проти України» (пункт 58) ЄСПЛ повторює, що згідно з його усталеною практикою, яка відображає принцип, пов'язаний з належним здійсненням правосуддя, у рішеннях судів та інших органів з вирішення спорів мають бути належним чином зазначені підстави, на яких вони ґрунтуються. Хоча пункт 1 статті 6 Конвенції зобов'язує суди обґрунтовувати свої рішення, його не можна тлумачити як такий, що вимагає детальної відповіді на кожен аргумент. Міра, до якої суд має виконати обов'язок щодо обґрунтування рішення, може бути різною залежно від характеру рішення.... Хоча національний суд має певну свободу розсуду щодо вибору аргументів у тій чи іншій справі та прийняття доказів на підтвердження позицій сторін, орган влади зобов'язаний виправдати свої дії, навівши обґрунтування своїх рішень.... Ще одне призначення обґрунтованого рішення полягає в тому, щоб продемонструвати сторонам, що вони були почуті. Крім того, вмотивоване рішення дає стороні можливість оскаржити його та отримати його перегляд вищестоящою інстанцією. Лише за умови винесення обґрунтованого рішення може забезпечуватись публічний контроль здійснення правосуддя.

З урахуванням наведеного, Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя дійшла висновку, що суддя Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвська Г.В., постановляючи необґрунтовану та невмотивовану ухвалу про скасування заходів забезпечення позову, не виконала одного з основних завдань цивільного судочинства – справедливого розгляду і вирішення цивільних справ із метою захисту порушених, невизнаних або оспорюваних прав, свобод чи інтересів фізичних осіб. Дії судді Матвієвської Г.В. призвели до порушення права Шуби Д.В. на справедливий суд, гарантованого пунктом 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Враховуючи зміст ухвали про скасування заходів забезпечення позову, яка взагалі не містить будь-яких аргументів та мотивів прийняття рішення, а також неврахування посилок представника Шуби Д.В. на наявність ухвали ВССУ про зупинення виконання рішень попередніх інстанцій, Друга Дисциплінарна палата вважає, що порушення очевидних і зрозумілих за змістом вимог процесуального закону, а саме статті 1 та 210 ЦПК України, допущені суддею Матвієвською Г.В., не мають характеру суддівської помилки, а містять ознаки грубої недбалості.

Крім того, постановлення ухвали про скасування заходів забезпечення позову призвело до істотних негативних наслідків, а саме позивач Шуба О.О. виконав перереєстрацію за собою права власності на об'єкти нерухомого майна,

визначені в рішенні Орджонікідзевського районного суду міста Харкова від 1 березня 2017 року та рішенні апеляційного суду Харківської області від 29 травня 2017 року, здійснивши таким чином виконання зазначених судових рішень, незважаючи на наявність ухвали ВССУ від 15 червня 2017 року про зупинення виконання рішень.

Відповідно до пункту 4 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції, що діяла на час розгляду заяви про скасування заходів забезпечення позову судом, допущення у зв'язку з очевидною недбалістю суддею, який брав участь в ухваленні судового рішення, порушення прав людини і основоположних свобод, було підставою його дисциплінарної відповідальності.

Згідно з пунктом 4 частини першої статті 106 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у чинній редакції підставою для притягнення судді до дисциплінарної відповідальності може бути допущення внаслідок грубої недбалості суддею, який брав участь в ухваленні судового рішення, порушення прав людини і основоположних свобод.

З огляду на викладене Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя дійшла висновку, що редакційні зміни в описі дій, що є підставою для притягнення судді в даному випадку до дисциплінарної відповідальності, не призвели до пом'якшення відповідальності за такі її діяння. Не змінився характер наслідків, передбачених законом для подібних допущених порушень, а саме застосування до судді дисциплінарного стягнення.

Відповідно до частини одинадцятої статті 109 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» дисциплінарне стягнення до судді застосовується не пізніше трьох років із дня вчинення проступку без урахування часу тимчасової непрацездатності або перебування судді у відпустці чи здійснення відповідного дисциплінарного провадження.

Строк притягнення до дисциплінарної відповідальності вказаної судді не сплинув.

Види дисциплінарних стягнень, що можуть застосовуватись до судді, передбачені частиною першою статті 109 Закону України «Про судоустрій і статус суддів».

Частиною другою вказаної норми цього Закону визначено, що під час обрання виду дисциплінарного стягнення стосовно судді враховуються характер дисциплінарного проступку, його наслідки, особа судді, ступінь його вини, наявність інших дисциплінарних стягнень, інші обставини, що впливають на можливість притягнення судді до дисциплінарної відповідальності. Дисциплінарне стягнення застосовується з урахуванням принципу пропорційності.

Враховуючи, що дисциплінарний проступок, вчинений суддею Матвієвською Г.В., має характер грубої недбалості та спричинив негативні наслідки у вигляді порушення основоположних прав людини, а також позитивну характеристику судді та відсутність дисциплінарних стягнень, Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя вважає, що за результатами розгляду дисциплінарної справи слід притягнути суддю Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвську Г.В. до

дисциплінарної відповідальності та застосувати до неї дисциплінарне стягнення у виді суворої догани – з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом трьох місяців.

На підставі викладеного, керуючись статтями 34, 49, 50 Закону України «Про Вищу раду правосуддя», статтями 106, 108, 109 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Друга Дисциплінарна палата Вищої ради правосуддя

вирішила:

притягнути суддю Орджонікідзевського районного суду міста Харкова Матвієвську Ганну Вячеславівну до дисциплінарної відповідальності та застосувати до неї дисциплінарне стягнення у виді суворої догани – з позбавленням права на отримання доплат до посадового окладу судді протягом трьох місяців.

Рішення Другої Дисциплінарної палати Вищої ради правосуддя може бути оскаржене суддею до Вищої ради правосуддя в порядку і строки, встановлені статтею 51 Закону України «Про Вищу раду правосуддя».

**Головуючий на засіданні
Другої Дисциплінарної палати
Вищої ради правосуддя**

(підпис)

Т.М. Малашенкова

**Члени Другої Дисциплінарної
палати Вищої ради правосуддя**

(підпис)

А.М. Бойко

(підпис)

Н.О. Волковицька

(підпис)

В.А. Нежура

ЗГІДНО З ОРИГІНАЛОМ

**В.о. керівника секретаріату
Вищої ради правосуддя**

AS

Д.С. Зуб

Пронумеровано, пронумеровано та
скріплено печаткою

чотири арк.

В.о. керівника секретаріату
Вищої ради правосуддя

AS Д.С. Зуб

«05» червня 2018 року

